

NEWSLETTER 5/2024

IMMANUEL KANT: FILOZOF OŚWIECENIA	2
MURALE NA SZLAKU KOPERNIKOWSKIM	5
ŚWIATOWA SZTUKA W GIŻYCKU – GALERIA SCHRON	7

IMMANUEL KANT: FILOZOF OŚWIECENIA

Bild aus Seite 309 in "Die Gartenlaube". Image from page 309 of journal *Die Gartenlaube*, 1881.

Deutsch: Bildunterschrift: „Immanuel Kant.

Nach dem Oelgemälde von *Becker* auf Holz gezeichnet von *Adolf Neumann*.“

Na wniosek Archiwum Państwowego w Olsztynie sejmik województwa, na sesji we wtorek 19 grudnia 2023 roku przyjął stanowisko ws. ustanowienia roku 2024 Rokiem Immanuela Kanta na Warmii i Mazurach.

Immanuel Kant zmienił sposób myślenia na całym świecie. W 300. rocznicę urodzin niemieckiego filozofa jego dzieła nie straciły na aktualności.

Immanuel Kant zmienił świat, mimo tego, że prawie go nie poznał. Dzieła niemieckiego filozofa, który prawie nigdy nie opuszczał swojego rodzinnego Królewca, zmieniły sposób myślenia ludzi na całym świecie. Kant jest uważany

za jednego z najważniejszych filozofów oświecenia, a jego dzieła do dziś nie straciły na aktualności.

Immanuel Kant urodził się 22 kwietnia 1724 r. w Prusach Wschodnich, w nadbałtyckim mieście Królewiec.

W swoim rodzinnym mieście napisał przełomowe prace, które do dziś zachowały swój prekursorski charakter. W swoich dziełach filozof poruszał cztery nurtujące go pytania: Co mogę wiedzieć? Co powinienem zrobić? Na co mogę mieć nadzieję? Kim jest człowiek? Odpowiedzi udzielił w swojej najśłynniejszej pracy, w „Krytyce czystego rozumu”, uważanej za kamień milowy myśli filozoficznej.

Wiele myśli Kanta pozostaje aktualnych, chociażby jego najśłynniejsze zdanie: „Miej odwagę posługiwać się swym własnym rozumem”. Słynne pytanie Kanta brzmi przecież „Co powinienem zrobić?”, a nie „Na co mogę narzekać?”.

Kant dokonał niczym kopernikańskiego przewrotu w filozofii, jego dokonania wywarły silny wpływ na rozwój całej europejskiej filozofii. Pozostawił po sobie ogromny uniwersalny dorobek naukowy z którego czerpią pokolenia do dzisiejszego dnia.

Pobyty w Jarnołtowiu

Kant został prywatnym nauczycielem w majątku właściciela Jarnołtowa Bernarda Fryderyka von Hülsena (niem. Bernhard Friedrich von Hülsen). Nauczał trzech jego synów. Pracował on tam równolegle z innym nauczycielem, który nauczał chłopców języka francuskiego. Kant rozumiał tylko język francuski, ale nie mówił nim. Należy przyjąć, iż Immanuel Kant w Jarnołtowiu przebywał do początku roku 1754. Jak wynika z powyższego, pobyt Kanta w Jarnołtowiu był tu kilkuletni, z rodziną Hülsenów późniejszy filozof nawiązał bliskie, trwające przez wiele lat stosunki. Świadectwem tego są dziękczynne i bardzo taktowne listy ojca jak i uczniów, w których dawnego nauczyciela i współlokatora jeszcze po wielu latach informowali o wszystkich rodzinnych wydarzeniach. Miejsce usytuowania w Jarnołtowiu ówczesnego domu Hülsenów, w którym mógł nauczać i mieszkać Kant wskazywane jest przypuszczalnie jako nie istniejący dziś dom nad stawem, wewnątrz wsi. Pałac Hülsenów, którego ruiny pozostają do dziś, został zbudowany znacznie później, to jest 16 lat po wyjeździe Kanta. Natomiast stojące do dziś mury jarnołtowskiego kościoła zapewne pamiętają nie jedną jego wizytę w kościele. Kierując się chęcią przywrócenia i umacniania pamięci o Immanuelu Kancie, dla upamiętnienia jego pobytu przed 240 laty w Jarnołtowiu, w dniu 27 kwietnia 1994 r. odsłonięto ufundowane i umieszczone na budynku ówczesnej miejscowej szkoły tablice pamiątkowe.

W 2019 roku tablice odrestaurowano, przeniesiono i zamontowano je na fasadzie neogotyckiej wieży dzwonnicy miejscowego kościoła. W roku

następnym przystąpiono do budowy na terenie przykościelnym miejsca pamięci „Zakątek Immanuela Kanta”.

Pobyty w Gołdapi

Podczas czterotygodniowej przerwy w wykładach, na przełomie grudnia i stycznia przypuszczalnie lat 1765/66, Kant przebywał u swojego przyjaciela generała majora Daniela Friedricha von Lossow w Gołdapi. Prawdopodobnie mieszkał w obu domach generała, w Kleszczowie i Gołdapi. 12 października 1996 r. w Gołdapi odsłonięto, zbudowany z trzech brył piaskowca ułożonych w kształcie stylizowanej kamiennej bramy wjazdowej do miasta, pomnik. Na jego północnym filarze umieszczono tablicę upamiętniającą filozofa i jego podróż do Gołdapi.

MURALE NA SZLAKU KOPERNIKOWSKIM

Frombork – fot. Gabriela Garbowska

Rok 2023 został ogłoszony Rokiem Mikołaja Kopernika w związku z jubileuszem 550. rocznicy urodzin oraz 480. rocznicy śmierci patrona Szlaku Kopernikowskiego.

Wydarzenia z bogatego kalendarza jubileuszowego odbywały się systematycznie w wielu miastach regionu. Staraniem samorządu województwa warmińsko-mazurskiego we współpracy z gminami Frombork, Pieniężno, Olsztynek oraz Lidzbark Warmiński i Nowe Miasto Lubawskie powstało pięć okazałych rozmiarów murali artystycznych. Sztuka street art stanowi pole dla wyobraźni mieszkańców i turystów. Murale to wielkoformatowe dzieła sztuki w przestrzeni miejskiej. Zdobią i dekorują osiedla, poprawiając tym samym ich estetykę, zmuszają do myślenia, nierzadko uczą i rozwijają wrażliwość odbiorców.

Murale na Szlaku Kopernikowskim to pomysł na popularyzację i promocję postaci Mikołaja Kopernika, miejscowości na szlaku oraz oferty turystycznej związanej ze szlakiem.

Murale powstały

- 1) we Fromborku - Kopernik jako medyk (z konwalią w dłoni) i astronom.
- 2) w Pieniężnie - Kopernik jako administrator dóbr kapitulnych i astronom.
- 3) w Lidzbarku Warmińskim - Kopernik jako medyk (z symbolem medycyny Eskulapem).

4) w Olsztynku: w nawiązaniu do odbywającego się rokrocznie w Olsztynku Święta Ziół malowidło wielkoformatowe przedstawia Kopernika w otoczeniu roślin, w szczególności ziół leczniczych

5) w Nowym Mieście Lubawskim: Kopernik jako ekonomista.

ŚWIATOWA SZTUKA W GIŻYCKU - GALERIA SCHRON

Arch. UM Giżycko www.gizycko.pl , Katarzyna Zadroga

Picasso, Dali, Rembrandt, Dürer, Beksiniński. Na Mazurach, w Giżycku? Czemu nie. Dzieła światowych malarzy, artystów dostępne dla wszystkich bezpłatnie, w samym centrum miasta, w miejscu zabytkowego schronu.

Unikatowa galeria powstała w Giżycku w 2023 roku i jest wymieniana jako top najważniejszych miejsc, które będąc w Giżycku, na Szlaku Wielkich Jezior, na Mazurach, trzeba koniecznie zobaczyć. Twarzą wyjątkowego miejsca Dariusz Matyas prezes Mazurskiej Fundacji Sztuki Art. Progress, giżycczanin, właściciel unikatowej kolekcji dzieł sztuki, która powstawała przez 30 lat, pomysłodawca stworzenia galerii. Dzieła najwybitniejszych malarzy z całego świata dostępne są w Giżycku, w centrum miasta, w wyjątkowym miejscu przy pl. Grunwaldzkim, gdzie znajduje się schron przeciwlotniczy z czasów II wojny światowej.

Miłośnicy sztuki mogą podziwiać dzieła najbardziej znanych malarzy, sztukę starych mistrzów, a także współczesne formy wyrazu, artystów polskich, zagranicznych, malarzy powszechnie rozpoznawalnych oraz młodych adeptów

sztuki. Tu poznajemy też historię miasta i regionu. Podstawę kolekcji, dostępnej bezpłatnie dla mieszkańców i turystów stanowi 100 najcenniejszych dzieł artystów w ramach wystawy stałej „Randes Vous ze sztuką”. Znajdują się tu dzieła, wyjątkowych artystów jak Picasso, Rembrandt, Dali, Dürer, Beksiński, Nikifor i wielu innych.

W galerii znajduje się ekspozycja światowej i polskiej sztuki – od dzieł Starych Mistrzów poprzez awangardę, do sztuki współczesnej. Jeśli ktoś szuka miejsca, gdzie można swobodnie podziwiać dzieła prawdziwych artystów malarstwa, grafiki, rzeźby, nie trzeba już szukać na krańcach świata – zapraszamy do serca Mazur – Galerii Sztuki Schron Giżycko. Co ważne, wstęp do galerii jest bezpłatny, na miejscu można natomiast nabyć bilety na zwiedzanie podziemnego schronu.

Przy odrestaurowywaniu podziemnego schronu i budowie Galerii wykorzystywano stare elementy budowlane z odzysku, 25 tys. starych cegieł, 3 tys. dachówek, 70 gąsiorów. Wszystkie okna, drzwi, posadzki mają ponad 100 lat. Nawet część więźby dachowej wykonana jest ze starych belek. Stary piec kaflowy ponownie postawiony przez zduna dodaje uroku wnętrzu, stylowe lampy, puszkki i wyłączniki zakupione ze śląskich kopalni, czy stalowe drzwi pancerne ze schronu przeciwiatomowego w Toruniu tworzą tutejszy klimat. W największej, zrewitalizowanej sali schronu, dostępna jest również wystawa „Sztuka z Mazur”, czyli dzieła i prace lokalnych artystów, którzy tworzyli i obecnie tworzą sztukę. Wyeksponowana jest rzeźba, malarstwo, fotografia, grafika: Rzeźba Helena Iwaszkiewicz, Andrzej Morawski z Giżycka, Józef Niewiński z Krukłanek | Malarstwo Zygmunt Świdorski, Marlena Witkowska, Anna Sobolewska z Giżycka, Janina Knapp z Rydzewa, Dorota Jakacka z Rudy, Fedyk, Dorota Nowosad z Węgorzewa, Maciej Florkiewicz z Kut | Wycinanki ludowe Olszewskiego | Grafiki Leszka Zatorskiego i wielu innych naszych, mazurskich artystów. Dzieła rozproszone w różnych miejscach, odtąd eksponowane są w jednym miejscu Galerii Schron, dla podkreślenia waloru lokalności tego miejsca.

opr. M. Kulas-Szyrmer Biuro Promocji i Polityki Społecznej 15.04.2024

www.galeriaschron.pl

[instagram.com/galeria_sztuki_schron](https://www.instagram.com/galeria_sztuki_schron)

[facebook.com/schron.gizycko](https://www.facebook.com/schron.gizycko)